

## Byen Danmark:

# Kan fremtidens by filtres bæredygtigt sammen med naturen og kulturlandskabet?

Hvordan får vi i Danmark skabt bæredygtige byer og samfund i alle aspekter og betydninger – socialt, lighedsmæssigt, demokratisk og selvfølgelig i forhold til klima og miljø. Tom Nielsens bog, "Byen Danmark", er historiskrivning om byudviklingen efter industrialiseringen og balancen mellem by og land, og et bud på en forståelse og de greb, der skal bane vejen for bæredygtigheden.

### Af Michael Nørgaard, Dansk Byplanlaboratorium

By- og landskabsudviklingen er ikke for alvor blevet tænkt forfra i forhold til de presserende klima- og bæredygtighedsdagsordner! Folk i de større byer har slikket sårene med byhaver- og plantekasser og bæredygtighedsspørgsmålet har været adresseret på individ- og forbrugerniveau. Sådan lyder den korte udgave af grundforståelsen af temaet i bogen "Byen Danmark". Og nøglen til at tage mere grundigt og troværdig fat i arbejdet med bæredygtigheden er en ny forståelse af nationen, geografien og balancen mellem by og land, lyder budskabet fra forfatteren, professor Tom Nielsen, Arkitektskolen i Aarhus.

- Jeg er interesseret i at bløde samtalen om byen og landet op, så det ikke er en modsætning. Folk

der "bor på landet" bor også i byer, landsbyer og mindre bysamfund, er pendlere, fattige, rige og er del af en byøkonomi. Det handler ikke om de store byer mod landet. Og der er brug for, at vi – og politikerne i særdeleshed – taler mere differentieret om, hvad det indebærer at bo forskellige steder i landet, siger Tom Nielsen.

- Det bør ikke være en konkurrencesport at være borgmester, men i forlængelse af kommunalreformen i 2007 har det udviklet sig på den måde. Der er opstået en bykonkurrence, hvor der kun er en meget svag tværgående planlægning, og hvor markeds kræfterne styrer meget, lyder vurderingen fra Tom Nielsen og fortsætter: - Vi ser en række statslige politiske tiltag for udvikling på tværs, på at udligne forskellige "mellem land og by" og med den forståelse af landet.

Der er eksempler på, hvad man kunne kalde projektplanlægning, fx udflytning af statslige arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner. Men det ændrer ikke situationen, og er styret fra toppen som dekreter. Der skal noget mere grundlæggende til for at skabe bedre rammebetingelser for den lokale udvikling fra bosætning til erhvervsstøtte. Den centralisering som der er sket fx med hensyn til sygehuse og uddannelser accelererer forskellene på tværs af landet.

### Den kompakte by

På planlægnings- og byudviklingsniveau trives ideen om, at en lav energiforbrugende kompakt by, hvor folk bor tæt og ikke kører i bil, og det har givet anledning til en stor mængde nedrivninger af lavere eksisterende byhuse, der er blevet erstattet af hundredretusinder af

**Center for Strategisk Byforskning** sætter på 2024-seminaret 7. marts i Aarhus med dette afsæt fokus på tre tematikker under spørgsmålet:

#### Hvordan bliver Byen Danmark bæredygtig?

- Mobilitet og bæredygtighed,
- Byledelse og bæredygtighed
- Bebyggelse og bæredygtighed.

Seminaret indledes med en keynote med Tom Nielsen som uddyber bogen og denne artikel og vi får samtidig en replik fra Nikolaj Schultz om Byen Danmark i økologiseringsens perspektiv.

Du kan se mere og tilmelde dig på [www.byplanlab.dk](http://www.byplanlab.dk)

tons betonkonstruktioner i nye, højere huse med større lejligheder og – paradoksalt – bedre parkeringsforhold, lyder det i "Byen Danmark". Det er resultatet af en uheldig alliance mellem et i princippet fornuftigt princip og nogle kort-sigtede økonomiske interesser hos byudviklere og kommuner, der har en uheldig dobbeltrolle af grundsælger og planmyndighed. Arkitekterne, der også har en økonomisk interesse i at bygge en masse nyt, er en del af denne alliance. Det er uheldigt, fordi konsekvensen indtil videre må være et meget stort minus på CO<sub>2</sub>-udledningskontoen og et lysegrønt håb om, at rigtig mange års energieffektiv transportadfærd i den kollektive transport hos de nye storbybeboere udligner udskrivningen.

- Problemet er, at boligmarkedet er med til at skabe et mere ulige Danmark. Vi ser en situation, hvor

boligen skaber social ulighed og i høj grad bestemmer, hvor der er værd at bosætte sig. Det skal styres, hvis vi vil en bæredygtig udvikling af landet. Måske er boligbeskatningen nøglen til en ny udvikling i Danmark, lyder det fra Tom Nielsen.

#### Bæredygtigheden

Vi har brug for en ny planlægning for vores landskaber, hvor det ikke kun handler om solceller, vindmøller og marker til produktion af dyrefooder. Det skal være attraktivt at bo i de små bysamfund uden at være omgivet af miljøbelastende produktion. Også for at kunne bruge den bygningsmasse der allerede findes.

- Vi skal gøre op med myterne om, at alle de gode ting er i storbyen. Alting kan ligge alle steder, hvis omstændighederne er de rigtige. Vi har længe talt om den bæredygtighed, der er i trans-

formationen og "den kompakte by", hvor vi bor tæt. Men der er mange andre aspekter ved bosætningen, for bosætning og byudvikling er også samfundsudvikling, siger Tom Nielsen, der også peger på, at vi skal investere i bæredygtig mobilitet. Det er en forudsætning for bæredygtigheden og mulighederne for at bo og leve i alle typer af byer, siger Tom Nielsen.

#### I 2024 kan Center for Strategisk Byforskning fejre 20 år jubilæum.

Centeret blev født som et samarbejde mellem forskellige forsknings- og uddannelsesinstitutioner omkring begrebet om den grænseløse by. Centret er med til at styrke forskning der på forskellig vis belyser byens arkitektur, planlægning og socio-rumlige forhold og består i dag af forskere fra Københavns Universitet, Arkitektskolen Aarhus, Aalborg Universitet, Det Kongelige Akademi og Roskilde Universitet samt Dansk Byplanlaboratorium.